

Poikkeamislupahakemus, 434-12-1204-2, Källantie 29, 07900 Loviisa

EKIL 01.08.2024
431/10.03.99.02/2024

Valmistelijat

kaupunkisuunnitteluosaston päällikkö Marko Luukkonen, puh. 0440 555 403, ja kaavoittaja Sisko Jokinen, puh. 0440 555 344

Poikkeamisen syy: Vedyntuotannon pilot-laitoksen rakentaminen voimassa olevan asemakaavan mukaiselle teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle, jolle saa sijoittaa ydinvoimalan rakennustyön ja toiminnan kannalta tarpeellisia rakennuksia ja rakenteita (T-3).

Sijainti: Fortum Power and Heat Oy (myöhemmin Fortum) suunnittelee vedyntuotannon pilot-laitoksen rakentamista Loviisan Källaan omistamalleen kiinteistölle (434-12-1204-2). Pilot-laitoksen suunniteltu paikka sijoittuu Loviisan voimalaitosalueen ulkopuolelle metsäiselle kiinteistölle. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat hankealueelta noin 300–400 metrin päässä. Etäisyys ydinvoimalaitosalueelle on noin 1 km.

Hakijan esittämä rakennushanke:

Fortum suunnittelee vedyntuotannon pilottilaitoksen pienimuotoista rakentamista kiinteistölleen. Pilottilaitoksen kokoluokka olisi pieni (1–2 MW) ja laitos muistuttaisi ulkonäöltään lähinnä tankkausasemaa. Laitosalueella on varattu tila pienimuotoista vedyn varastointia varten, jolloin kyseisellä alueella voitaisiin säilyttää joko tyhjiä tai täysiä kuljetusta odottavia vetysäiliöitä ja -pulloja. Pilotin avulla pystytään konseptoimaan vedyntuotantoa sekä saamaan referenssikohteen kautta lisätietoa mm. huollettavuudesta, turvallisuusanalysoinnista, talviolosuhteista sekä etä- ja paikallisohjauksesta. Pilotoinnin tarkoituksena kuitenkin on luoda menettelyt vetyprojektien eteenpäin viemiselle ja operointikokemuksen keräämiselle ennen suurempia laitoksyksiköitä. Laitteisto sijoitettaisiin kontteihin. Pilottilaitosta käytettäisiin pääasiassa päivisin eikä se olisi jatkuvassa käytössä. Tällä hetkellä arvio toiminta-ajasta olisi noin 2 vuotta (vuosina 2024–2028). Kiinteistöä halkoo Källantie, jonka linjaukseen tulisi muutoksia. Lisäksi Källantien ja Atomitien risteystä ja Källantietä itsessään voidaan joutua leventämään. Hankkeen vaatima 20 kV:n sähkölinjan yhteys toteutetaan mahdollisesti Källantien ja Atomitien risteyskosen lähettäviltä ylittäen Atomitien.

Hakijan esittämät hankkeen ympäristövaikutukset:

Hankkeen rakentamisen tai toiminnan ajasta ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia pintaveteen, pohjaveteen tai maaperään eikä hankealueen läheisyydessä sijaitseviin Natura 2000 -verkoston kohteisiin tai suojelualueisiin. Rakentamisesta aiheutuu lyhytaikaisia meluvaikutuksia ympäristöön. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat hankealueelta noin 300–400 metrin päässä. Melumallinnuksella varmistetaan, että suunnittelussa otetaan huomioon tarvittavat toimenpiteet, jotta laitoksen ympäristömelutaso ei ylitä valtioneuvoston asetuksen 993/1992 ympäristömelun ohjearvoja (Valtioneuvoston päätös 1992) lähimpien asuin- ja lomarakennusten pihoilla.

Hakijan perustelut: ”Hanke ei ole asemakaavan mukainen. Hankkeen ei nähdä aiheuttavan haittaa asemakaavan toteuttamiselle, joten sille haetaan poikkeamispäätöstä asemakaavasta. Hanke on merkittävä

Fortumille, koska sillä luodaan menettelyt vetyprojektin eteenpäin viemiselle ennen suurempia laitossyksiköitä. Hanke tukee ilmastonmuutoksen torjuntaa.”

Kaavatilanne:

Alueella on voimassa kaupunginvaltuuston 10.12.2008 hyväksymä Loviisan rantaosayleiskaava. Alue on osayleiskaavassa osoitettu EN-3-merkinnällä: ”Energiahuollon alue, palvelu- ja tukitoimintojen alue. Alueelle saa rakentaa ydinvoimalaitosten rakentamista, energiahuoltoa ja -tuotantoa palvelevia tutkimuslaitoksia, varasto-, tuotanto- ja toimistorakennuksia, kokoontumis-, näyttely- ja ravintolatiloja sekä majoitustiloja. Alueella saa varastoida ja käsitellä rakentamisessa tarpeellisia maa-aineksia.”

Alueella on voimassa kaupunginvaltuuston 21.1.2009 hyväksymä asemakaava. Asemakaavassa alue on osoitettu T-3-merkinnällä: ”Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Alueelle saa sijoittaa ydinvoimalan rakennustyön ja toiminnan kannalta tarpeellisia rakennuksia ja rakenteita.”

Naapurien kuuleminen: Hakija on kuullut hankkeen naapurit, joita on kaksi. Toisella naapureista (Loviisan kaupunki) ei ollut asiasta huomautettavaa. Toinen naapuri jätti seuraavan huomautuksen hankkeesta:

Huomautus / 5.3.2024

”Uuden tien yhtymäkohta Källantiehen näyttää varsin jyrkältä. Auraus- ja jätehuoltokaluston pääseminen tonteille varmistetaan.

Suunnitteluselostuksessa tulisi myös mainita Källantie 71 ja 75 Källantien käyttäjinä eikä vain leirialue.”

Lausunnot: Lausunnot pyydettiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes), Itä-Uudenmaan pelastuslaitokselta, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY), Säteilyturvakeskukselta (Stuk) sekä Loviisan rakennusvalvonnalta ja ympäristönsuojelulta.

Tukes: Tukes ei näe kemikaaliturvallisuuslain näkökulmasta estettä kaavasta poikkeamiselle. Suunniteltu toiminta on tilapäistä ja laitekoko pieni. Etäisyys lähimpiin asuinrakennuksiin on 300–400 m. Lausuntopyynnön liitteenä olevan alustavan layout-kuvan mukaan vetylaitteistot tullaan asentamaan yli 100 m:n päähän hankealueen läpi kulkevasta Källantiestä. Fortum on huomioinut mahdollisuuden alueen halki kaupungin omistamalle leirintäalueelle kulkevan Källantien siirtämiseen siten, että liikenne ohjataan turvallisen etäisyyden päästä vetylaitteistoista. Tukes muistuttaa, että yli 0,1 t vedyn käsittelystä ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus paikalliselle pelastusviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista. Mikäli toiminta projektin aikana laajenee niin, että käsiteltävän vedyn määrä ylittää 2 t, on toiminnasta tehtävä lupahakemus Tukesille.

Itä-Uudenmaan pelastuslaitos: Pelastusviranomainen ottaa lausunnossaan kantaa hankkeen suunnitelmaan Pelastuslain (379/2011) nojalla. Pelastustoimen kannalta kaksi lähestymisreittiä laitokselle olisi suositeltavaa. Mitkään poikkeamisluvan ratkaisut eivät saa heikentää ydinvoimalaitoksen turvallisuusjärjestelyjä; ml. raakavedenotto.

STUK: STUK toteaa lausuntopyynnön mukana tulleiden sekä Fortumin toimittamien täydennysten perusteella, ettei asemakaavan

poikkeamisluvassa ole todettu sellaisia seikkoja, jotka STUKin toimialan kannalta olisivat esteenä luvan myöntämiselle.

Uudenmaan ELY-keskus: Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueella ei ole huomautettavaa hankkeeseen, kunhan ko. hankkeen kaikki toimenpiteet tapahtuvat tiealueen ulkopuolella. Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristövastuualueella ei ole lausuttavaa poikkeamisluvasta.

Lupa-aineiston liitteenä on Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto koskien ympäristöluvan tarvetta kyseiselle hankkeelle. ”Uudenmaan ELY-keskus katsoo lausuntopyynnössä esitettyjen tietojen perusteella, ettei Fortumin Kalla 1 vedyntuotannon pilot-laitoksen toiminta ole teollisessa mittakaavassa tapahtuvaa vedyn valmistusta eikä laitoksen normaalitoiminnasta aiheudu päästöjä ilmaan eikä muualle ympäristöön. Paikallinen pelastuslaitos on tämän kokoluokan toiminnassa vaarallisten kemikaalien käytön ja varastoinnin valvontaviranomainen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo painelaiteturvallisuutta. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, ettei Fortumin Kalla 1 vedyntuotannon pilot-laitoksen toiminnalle ole tarpeen antaa ympäristöluvassa määräyksiä eikä toiminta siten tarvitse ympäristölupaa.”

Hakijan selvitys hankkeen suhteesta ydinvoimalaitokseen:

Pilottihanke on esitelty Loviisan ydinvoimalaitoksen organisaatiolle ja Plant Health Committee (PHC) puolsi hanketta 8.11.2023 järjestetyssä kokouksessa. Raakaveden ottaminen suunnitellaan yhdessä Loviisan voimalaitoksen kanssa ja suunnitelma tullaan hyväksyttämään Loviisan voimalaitoksella.

Poikkeamisluvan arviointi ja perustelut:

Palaute: Huomautuksessa mainitut asiat koskevat olemassa olevaa Källantietä, joka on jo aikaisemmin suunniteltu siirrettävän alueelta etelämmäksi. Voimassa olevassa asemakaavassa nykyistä Källantien linjausta ei ole osoitettu, vaan korvaava reitti on merkitty ohjeellisella asemakaavamerkinnällä, joten asia on jo ratkaistu aiemmin asemakaavalla.

Pelastuslaitos otti lausunnossaan kantaa, että laitokselle olisi suositeltavaa olla kaksi lähestymisreittiä, ja että mitkään poikkeamisluvan ratkaisut eivät saa heikentää ydinvoimalaitoksen turvallisuusratkaisuja; mukaan lukien raakavedenotto. Toinen kulkureitti on mahdollista järjestää uuden rakennettavan tien kautta, mikä ilmenee asemapiirroksista. Tämä on myös mahdollista voimassa olevan asemakaavan mukaisesti.

Turvallisuusratkaisuista saadun selvityksen mukaan Loviisan voimalaitos on hyväksynyt hankkeen ja raakavedenotto suunnitellaan yhdessä voimalaitoksen kanssa sekä hyväksytetään vielä erikseen voimalaitoksella.

Lupahakemuksen liitteenä olevan vaikutusten arvioinnin mukaan hankkeen rakentamisen tai toiminnan ajasta ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia pintaveteen, pohjaveteen tai maaperään eikä hankealueen läheisyydessä sijaitseviin Natura 2000 -verkoston kohteisiin tai suojelualueisiin. Rakentamisesta aiheutuu lyhytaikaisia meluvaikutuksia ympäristöön. Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat hankealueelta noin 300–400 metrin päässä. Melumallinnuksella varmistetaan, että suunnittelussa otetaan huomioon tarvittavat toimenpiteet, jotta laitoksen ympäristömelutaso ei ylitä valtioneuvoston asetuksen 993/1992 ympäristömelun ohjearvoja (Valtioneuvoston päätös 1992) lähimpien asuin- ja lomarakennusten pihilla.

Johtopäätökset:

Voidaan katsoa pilottilaitoksen rakentamisen soveltuvan alueelle, koska alue on kaavoitettu teolliseen toimintaan ja yleiskaavassa alueella on sallittu energiahuoltoa ja -tuotantoa palvelevat tutkimuslaitokset. Etäisyydet muuhun maankäyttöön ovat riittävät. Lausuntojen ja saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida, ettei hanke aiheuta haittaa muulle maankäytölle. Poikkeaminen ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia tai muita merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Poikkeamisen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Poikkeamisen edellytykset (maankäyttö- ja rakennuslain 171. §):

Kunta voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää poikkeamisen tässä laissa säädetystä tai sen nojalla annetusta rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevasta säännöksestä, määräyksestä, kiellosta tai muusta rajoituksesta.

Poikkeamista ei kuitenkaan saa myöntää, jos se

- 1) aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle
- 2) vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista
- 3) vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista
- 4) johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia tai muita merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Poikkeaminen asemakaavasta voidaan myöntää, koska poikkeamisen edellytykset täyttyvät.

Liite 62

sijaintikartta, asemapiirros, kaavaote, selostus hankkeesta, saadut lausunnot

Esittelijä vs. elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja Kenneth Albrecht

Ehdotus Elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta päättää myöntää kiinteistölle 434-12-1204-2 poikkeamisluvan enintään 300 k-m²:n vedyntuotannon pilot-laitoksen rakentamiseen sekä siihen liittyvien rakenteiden ja laitteiden rakentamista varten liitteenä olevan asemapiirroksen mukaisesti ja esittelytekstissä tarkemmin ilmenevällä perusteella.

Päätökseen sisältyy rakennuslupaan liittyvä ehto:
Rakennuspaikalle tulee järjestää kaksi erillistä lähestymisreittiä.
Raakavedenottoa koskeva suunnitelma tulee hyväksyttävä Loviisan voimalaitoksella.

Poikkeamislupa on voimassa kaksi vuotta, jonka kuluessa poikkeamislupapäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava.

Päätös

Tiedoksi Hakija
Rakennusvalvonta
Kaupunkisuunnitteluosasto
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus